

Tremor – slovo úvodem

doc. MUDr. Matej Škorvánek, PhD. – editor hlavního tématu

Neurologická klinika LF UPJŠ a UNLP Košice

Tremor je jeden z nejčastějších a nejčastěji postrehnutelných neurologických symptomů. Podobně jako při iných extrapyramidových prejavoch je klúčom k jeho úspešnému manažmentu správne fenomenologické zatriedenie, ktoré určí ďalší diagnostický ale aj terapeutický postup. Tu však často dochádza k chybovaniu, pričom v jednej zo štúdií kde diagnózu Parkinsonovej choroby potvrdili pitvou bola chybovosť v diagnostike u nešpecializovaných neurológov až 38,5 % (Rizzo et al., 2016). Najčastejšou príčinou nesprávnej diagnózy v tejto kohorte boli práve iné formy tremoru, predovšetkým Esenciálny tremor (ET), ktorý si vyžaduje rozdielny terapeutický prístup a naopak užívanie dopaminergnej liečby vedie mnohokrát k zbytočným nežiaducim účinkom.

Cieľom tohto čísla je teda čitateľovi predložiť pragmatický prístup k vyšetreniu, klasifikácii a liečbe tremoru. Tieto informácie by mali slúžiť ako základný odrazový mostík, s nutnosťou ďalšieho rozvoja fenomenologických zručností v klinickej praxi („practice makes you perfect“) a v prípade záujmu aj hlbšieho vzdelávania napríklad cez návštevu extrapyramidových centier v ČR a SR, účasti na programe pre regionálnych extrapyramidových špecialistov v SR alebo absolvovaním kurikula Extrapyramidovej sekcie

Českej neurologickej spoločnosti. Výborným zdrojom informácií sú aj stránky International Parkinson and Movement Disorder Society (MDS), ktorá v súčasnosti ponúka členstvo neatestovaným lekárom a PhD študentom zadarmo. Na ich stránke www.movementdisorders.org je po získaní členstva k dispozícii množstvo praktických online edukačných materiálov a rozsiahla videoknižnica pacientov.

Napriek frekvencii pacientov s tremorom v neurologických ambulanciách ostáva viacero zásadných výziev, ktoré doteraz neboli uspokojivo adresované. Pri ochoreniach spojených s tremorom doteraz panuje v odbornej komunite nejednotnosť v tom do akej miery predstavujú súčasné entity ako Esenciálny tremor ochorenie a do akej miery len symptóm, ktorý je podmienený viacerými podobnými ochoreniami. Tento problém sa snažia nové diagnostické kritériá MDS adresovať rozdelením klasifikácie tremoru do dvoch nezávislých osí – klinickej a etiologickej, ktoré sú na sebe nezávislé a vzájomne sa dopĺňajú, čo môže do budúcnosti viesť k lepšej definícii a klasifikácii pacientov vo výskume aj klinickej praxi. Je otázne a až budúcnosť ukáže do akej miery bude táto nová klasifikácia užitočná. Problémom pri väčšine typov tremoru je absencia biologických markerov, na základe ktorých by sme ich mohli definovať. Napriek

relatívne uspokojivému porozumeniu tremoru na úrovni mozgových okruhov sú naše vedomosti o patofyziológii na celulárnej a molekulárnej úrovni minimálne. Doteraz neboli identifikované žiadne konzistentné patofyziologické zmeny spojené s ET a napriek často pozitívnej rodinnej anamnéze neboli popísané genetické faktory, ktoré by dokázali vysvetliť relevantnejšiu časť tohto genetického pozadia pri ET. Jedným z praktických dôsledkov týchto problémov je fakt, že doteraz nebol vyvinutý žiadny liek špecificky v indikácii tremoru a všetky možnosti našej súčasnej terapie sú založené len na symptomatickom potláčaní tremoru.

Naopak tremor má oproti niektorým iným symptómom aj viacero praktických výhod, predovšetkým jednoduchú vyšetriteľnosť a jednoduchý monitoring efektivity liečby, napríklad porovnaním nakreslených Archimedových špirál alebo iných úkonov realizovaných sériovo pri sledovaní pacienta. Diagnostika a monitoring je pomerne jednoduchý aj pri využití telemedicíny v dnešnej dobe pandémie Covid-19. V poslednej dobe sa tiež čoraz viac využívajú možnosti registrácie tremoru pomocou wearable technológií a automatizovaných optických analýz.

Prajem Vám zaujímavé čítanie, ktoré obohatí Vašu klinickú prax a bude prínosom pre Vašich pacientov.

LITERATURA

1. Rizzo G, Copetti M, Arcuti S, Martino D, Fontana A, Logroscino G. Accuracy of clinical diagnosis of Parkinson disease: a systematic review and meta-analysis. *Neurology* 2016; 86: 566–576.

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

doc. MUDr. Matej Škorvánek PhD., m Skorvanek@gmail.com

Neurologická klinika LF UPJŠ a UNLP Košice, Trieda SNP 1, 285 04 Košice

Cit. zkr: *Neurol. praxi* 2020; 21(6): 427

Článek přijat redakcí: 22. 5. 2020